

IN MEMORIAM

12. rujna, na blagdan imena Marijina i na danu posvećenja mjesne grandiozne crkve, Klokotič slavi svoj kirvaj.

Doduše ovo je drugi kirvaj po redu u ovome selu. Prvi seoski kirvaj, ili „Mali kirvaj“, Klokotičanje slave 3. svibnja na dan svetih apostola Filipa i Jakova, zaštitnika sela.

Posebnost ovogodišnjeg kirvaja sastojao se u nastupu domaćeg folklornog ansambla na samom otvorenju kirvajskog veselja. Kulturno umjetničko društvo Klokotič pripremio je ovom prilikom jedan izuzetan folklorni trenutak – „In Memoriam“ – u sijećanje na svoje najistaknutije članove koje su tijekom vremena bitno doprinijeli osnivanju i razvijanju klokotičkog ansambla, a samim time očuvanju naših karaševskih tradicija i promoviranju našeg hrvatskog identiteta.

Unatoč prognoziranoj kiši, Klokotičanje su se do zadnjega časa nadali da će se zakazani pljuskovi uzdržati barem toliko da mogu „zajigrati“ na otvorenome prostoru tradicionalni karaševski danac i purtanje. Ali nije bilo sreće... Pljuskovi su se, kao nepozvani gosti, ipak pokazali prije samog spuštanja večernje tame forsirajući i odluku organizatora spektakla da nastup klokotičkog KUD-a premjesti u lokalni Dom kulture.

Vlč. Stefan Husztik i stari klokotički folklorni ansambl

Usprkos vremenskim neprikladima, u Dom kulture publika se odazvala u velikom broju, kao da se time željela osvetiti nepozvanim gostima, zatvorivši im vrata, kao prije kao na nedolično ponašanje.

Prije samog nastupa, doktor Milja Vatav, u svojstvu koordinatora ansambla obratio se okupljenome mnoštvu, ukazujući na uspješnost klokotičkog ansambla kroz vrijeme „...od samog osnivanja, daleke 1956. godine, pa sve do današnjih vremena, naš je ansambl nastupao na raznim scenama domaćih i međunarodnih festivala stekavši brojna priznanja i vrijedne nagrade. Spomenimo samo da je tri puta (godine 1973., 1981. i 1983). osvojio prvo mjesto na najuglednijim tadašnjim festivalu u našoj državi „Cântarea României“ te je dva puta osvojio drugo mjesto na istom festivalu“. Nakon toga, Milja Vatav je odao počast svećeniku Stefanu Husztiku (osnivaču ansambla), učitelju Đurđu Vatavu (voditelju ansambla), gospodinu Petru Birti, profesoru Milji Peji i gospodinu Janošu Čokeltki za poseban doprinos klokotičkom ansamblu, ali i svim ostalim članovima KUD-a koji su svojim radom i kreativnošću doveli slavu ansambla i podigli ga na visoku razinu umijeća.

Nakon koordinatora ansambla gospodin Titian Puichita je javno osigurao ansambl o podršci Županijskog centra za konzerviranje i promoviranje tradicionalne kulture iz Karaš-severina te je od strane ove ustanove podijelio priznanja Milji Vatavu, Golubu Filki i Đurđu Vatavu (postmortem).

Nekoliko je riječi iskazao i zastupnik hrvatske manjine u Rumunjskom parlamentu, Slobodan Gera, koji je zahvalio Klokotičanima što su i putem ansambla očuvali našu nošnju i naše tradicije, a posebno je zahvalio Milji Vatavu, kojeg je on smatrao najzaslužnijim za inicijativu održavanja ovog kulturnog događaja.

Posljednji je gledateljstvo pozdravio ravnatelj klokotičkog doma kulture Golub Filka, zahvalivši općini Lupak, kao i svim ustanovama i organizacijama koje su klokotički ansambl podržavale tijekom godina.

Te je kirvajske večeri KUD Klokotič blistao na domaćoj sceni podsjećajući na nekadašnje slavne nastupe starijih generacija. Šarolikoj publici predstavili su četiri karaševska običaja: smerljanje, košenje žita, prelo i tradicionalnu svadbu.

A izvedba...kao što rekoh – na visini!

Daniel Lucacela

Učitelj Đurđ Vatav

UREDNIŠTVO:

ISSN KOD 1841-9925

Počasni glavni urednik: prof. Milja RADAN

Glavni urednik: Ivan DOBRA

Urednici: Lina TINKUL; Daniel LUKAČELA;

Slavica-Marija MUSELIN; Marija LAKIĆ; Marija ĐURKICA

Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter i grafički dizajn: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

REDACȚIA:

COD ISSN 1841-9925

Redactor principal onorific: prof. Mihai RADAN

Redactor principal: Ivan DOBRA

Redactori: Lina TINCUL; Daniel LUCACELA;

Slavița-Maria MUSELIN; Maria LAȚCHICI; Maria GIURCHIȚA

Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter și designer: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, jud. Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

U OVOM BROJU / ÎN ACEST NUMĂR:

INTERVJU NADBISKUPOM

SEMINAR U TG. MUREȘU

LAȚA ZVANA ȘKOLA

str. 3
pag. 3

str. 5
pag. 5

str. 7
pag. 7

DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

Godina: XX
Broj: 102.
Rujan 2013.
Anul: XX
Nr.: 102
Sept. 2013

KIRVAJ U JABALČU

U nedjelju 8. rujna, na Malu Gospu, ali i sutradan, u ponedjeljak 9. rujna, žitelji Jabalča, prelijepog mjesta iz karaševske općine, smještenog na samoj granici s Nacionalnim parkom Semenice – Cheile Carașului, proslavili su svoj tradicionalni kirvaj.

nastavak na 2. str.

nastavak s 1 str.

KIRVAJ U JABALČU

Mala Gospa, kada Jabalčanje slave kirvaj, zove se tako, budući da se tada slavi "mala Marija", ili Sveta Marija Mala, kako vele Karaševci, što je spomen-dan Marijinog rođenja, za razliku od "Velike Gospe", blagdana Marijinog uznesenja na nebo koji se slavi 15. kolovoza. Mala Gospa je blagdan vrlo drag puku, a naročito stanovnicima Jabalča. Shodno tradiciji, toga dana vjernici iz karaševskih sela hodočaste u marijansko svetište Mariju Radnu, a oni koji iz raznoraznih razloga ne stignu to napraviti idu na misu u crkvu iz svojega mjesta.

Središnji događaj kirvaja u Jabalču bio je svečano euharistijsko slavlje, koje je u malenoj mjesnoj crkvi predslavio tajnik Biskupske sinode u Rimu i ujedno naslovni cibalski nadbiskup, preuzvišeni Nikola Eterović, u zajedništvu sa župnicima iz Karaševa, Lupaka i Klokotiča te velečasnim Mikošom Laušem, ekonomom temišvarske biskupije, velečasnim Đurđom Patašanom, velečasnim Petrom Rebegilom i mladomisnicima Milanom M. Simom i Milanom N. Simom. Monsenior Nikola Eterović je za vrijeme propovijedi istaknuo da je katolička crkva jedna velika obitelj s mnogo-brojnima članovima na svim stranama svijeta, na svim kontinentima. Temelj na kojemu počiva katolička crkva je Isus Krist, a svi smo mi važni članovi te crkve, svi smo ugrađeni na Isusu Kristu i svi smo pozvani biti živa, djelotvorna crkva. Aludirajući upravo na malenu crkvu iz Jabalča, nadbiskup Eterović je u nastavku naglasio kako "u crkvi nema centra i periferije, svi smo u jednakoj mjeri važni, najmanja crkva na kraju svijeta ima sve one milosti koje su potrebne za spasenje kao crkva u velegradovima, kao crkva u Rimu".

Nadbiskupa Eterovića mještani su dočekali u karaševskoj narodnoj nošnji

Uvjerivši se u pobožnost karaševskih Hrvata, nadbiskup Eterović

je na kraju propovijedi istaknuo da će izvijestiti Svetoga oca o putovanju u Rumunjsku i posjetu karaševskim Hrvatima "Kad se vratim u Rim sljedećih dana ću imati prigodu sresti Svetog oca Papu Franju i onda ću ga izvijestiti o mojem putovanju i o mojem posjetu ne samo svetištu Marije Radne

nego i hrvatskim selima ovdje u Banatu. Prenijet ću mu vaše molitve, a također i uvjerenje da ćete ostati vjerni Bogu kao vaši preci i da ćete se truditi biti dolični članovi hrvatskog naroda iz kojega ste potekli".

Na kraju misnog slavlja u Jabalču, vlč Đuređ Katić, župnik crkve Marijina uznesenja iz Karaševa, poklonio je monsenioru Nikoli Eteroviću dvije karaševske ručno ispletene katruncе, koje se uglavnom koriste kao stolnjaci, s molbom da jednu stavi za sebe, a jednu za Svetoga oca Papu Franju, kao sjećanje na karaševske Hrvate iz Rumunjske. Monsenior Eterović je obećao da će prilikom skorog susreta prenijeti Svetom ocu pozdrave karaševskih vjernika i katruncu koju mu je velikodušno poklonio vlč Đuređ Peša.

S kirvajem u Jabalču ulazili smo u pravu pravcatu jesen, pa se u puku često zna kazati "Gospa Mala - jesen prava!" Znakovi jeseni su svugdje među nama, lastavice se skupljaju za odlazak, a u puku je riječ da ih Marija odvodi u tople krajeve, kao što ih i vraća na proljetni marijanski blagdan Blagovijest iz 25. ožujka. Sijeno do Male Gospe treba biti spremjeno, jer nema više pravog sunca i teško će ga zatim biti sušiti, a pčele donose med opet samo do Male Gospe, zatim prestaju, znaju reći pčelari. Sve u svemu, vrijeme kao iz bajke za proslavu kirvaja, radovi su uglavnom privedeni kraju, a radišnje Jabalčanje očekuju samo jesenji plodovi. A i atmosfera s tradicionalnog pučkog veselja je oba dva dana bila po mjeri, Za muzički ugođaj i dobru atmosferu u Jabalču pobrinula se čuvena formacija Milana Todora, a troškove za formaciju je pokrilo Zajedništvo Hrvata, koji inače plaća muziku za kirvaje u svim karaševskim mjestima.

Ivan Dobra

Za vrijeme Svete mise u crkvi iz Jabalča

SREDIŠNJI SADRŽAJI
XVI. REŠETARAČKIH SUSRETA PJESNIKA

Upriličeni su 14. rujna, a već u prijedopodnevrim satima promoviran je V. zbornik mladih pjesnika „Recept za sreću“. Zbornik je predstavila prof. Ivana Prakaturović te naglasila, među ostalim, kako je važno da mladi naraštaji naših iseljenika uče materinji jezik.

Ujedno je upriličen susret s učenicima osnovnih škola zapadnog dijela Brodsko-posavske županije. Domaćin je bila mjesna osnovna škola, ravnatelj Tihomir Batalo, učitelji i djelatnici škole.

slikara Kristijana Krekovića iz Peruća, a o umjetniku i njegovu radu govorila je Ljerka Galic, ravnateljica Odsjeka

U poslijepodnevrim satima promoviran je XVI. Zbornik pjesama rešetaračkih sureta pod nazivom „Kamen i odmaci“, a učinio je to magistar Ivan Slišurić. Za ovogodišnji Zbornik radove je poslalo preko 200 autora, a objavljeno ih je 178.

Zbirku pjesama Ljerke Toth Naumove iz Skopja „Nemir koji nije imao ime“ predstavila je Sanja Vulić Vranković, doc. na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu dok je hrvatski književnik Đuro Vidmarović predstavio zbirku pjesama „Matici domovini“ autorice Marije Kosović Makić iz Sidneya.

Sudionici XVI. Rešetaračkih susreta pjesnika okupili su se potom u prostoru Galerije „Petrović“ gdje je postavljena izložba akademskog

domaćina i gostiju: Ivana De Ville, predsjednika KLD „Rešetari“, načelnika općine Rešetari Zlatka Age, Fabijana Lovrića, predsjednika Društva književnika Herceg-Bosne, Petra Hacegana, predsjednika Demokratskog saveza

iseljeničke baštine Hrvatske matice iseljenika.

Usljedila je Pjesnička večer na kojoj su nastupili 12 članova KLD „REŠETARI“, po dva

pjesnika iz Osijeka, Slavonskog Broda, Valpova, Donjeg Miholjca, Našica i Nove Gradiške, Splitske, Varaždina, profesionalni pjesnici iz Hrvatske i hrvatski pjesnici iz dijaspe - Španjolske, Engleske, Južnoafričke Republike, Belgije, Argentine, Rumunjske, Mađarske, Austrije, Njemačke, Slovenije, Srbije, BiH, Italije, Crne Gore, Slovačke, Švedske, USA, Kanade.

Interpretiranju stihova objavljenih u XVI. Zborniku rešetaračkih susreta prethodile su riječi potpore

Hrvata u Rumunjskoj. Okupljenima se u ime Hrvata u Kanadi obratio Antun Kikaš, donator Zbirke mladih pjesnika, potom Dubravka Severinski iz Ureda Vlade RH za iseljene Hrvate, u ime Zajednice Hrvata u Makedoniji Ljerka Toth Naumova, Dijana Mašala Perković u ime Hrvatske matice iseljenika i na kraju župan Brodsko-posavski Danijel Marušić koji je ovu večer i otvorio. Nastupom su je oplemenili članovi Hrvatske pjevačke skupine „Slavča“ iz Nove Gradiške.

U nedjelju 15. rujna pjesnici su sudjelovati na Svetoj misi od 10 sati, a poslije mise u crkvi su također interpretirali svoje stihove.

Organizatori su ove vrijedne kulturne manifestacije, koja za cilj ima njegovanje i čuvanje hrvatske pisane riječi ma gdje Hrvati u svijetu živjeli te povezivanje hrvatskih iseljenika s Domovinom, KLD „Rešetari“ i Hrvatska matica iseljenika, generalni pokrovitelj je predsjednik RH dr. Ivo Josipović, pokrovitelji su Ministarstvo kulture, Brodsko-posavska županija i općina Rešetari.

Ljerka Galic

PELERINAJ LA MĂNĂSTIREA MARIA RADNA

Mii de pelerini, de toate confesiunile religioase, s-au adunat la Bazilica Papală Maria Radna, cu ocazia marii sărbători a Nașterii Sfinte Fecioare Maria.

Credincioșii au venit încă de joi, unii de la sute de kilometri, pentru a lua parte la slujbele oficiate cu această ocazie. În fiecare an, cu ocazia marii sărbători, aici sunt oficiate liturghii în limbile română, maghiară, germană, croată, bulgară și latină pentru toți credincioșii prezenți, iar în noaptea de sâmbătă spre duminică, a avut loc o slujbă specială pentru pelerinii de etnie rromă, la care au luat parte peste 200 de persoane.

Primii pelerini au început să sosească în cursul zilei de vineri, continuând însă să sosească în număr mare atât sâmbătă cât și duminică, astfel încât numărul acestora a ajuns în cele trei zile la câteva mii. Conform unei vechi tradiții, unii dintre aceștia, mult mai puțini însă ca odinioară, au străbătut drumul de acasă până la mănăstire pe jos.

Sâmbătă au sosit și pelerinii de etnie croată din cele șapte sate carașovenești, care, după tradiție, parcurg pe jos, an de an, drumul către Mănăstire. Astfel, ei pleacă cu trei zile mai devreme pentru a ajunge acolo cu o seară înainte de marea sărbătoare, respectiv în data de 7 septembrie. Tot drumul lor până acolo este presărat de rugăciuni și cântece religioase, astfel încât oboseala și distanța sunt trecute cu vederea. Odată ajunși acolo, se întâlnesc cu carașovenii veniți cu mașina sau cu autocarul și împreună parcurg Calea Sfinte Cruci, rugându-

Biserica Maria Radna

se și intonând cântece religioase. Astfel, de la orele 18.00 a avut loc prima Sfântă Liturghie în limba croată a pelerinajului, oficiată de către E. S. Nikola Eterović împreună cu preoții comunităților carașovenești. Seara s-a celebrat rozariul în cinci limbi: română, maghiară, germană, bulgară și croată și s-a oficiat Sfânta Liturghie romano-catolică, urmată de procesiunea cu icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului în jurul platformei exterioare, cu lumânările aprinse. La final, întreaga procesiune a înconjurat altarul bisericii, iar înainte de a ieși din biserică credincioșii s-au rugat la icoana Sfinte Fecioare Maria. Întreaga noapte de sâmbătă spre duminică, Bazilica a rămas deschisă pentru cei care au dorit să se roage.

Duminică, ziua când s-a prăznuit de fapt Nașterea Sfinte Fecioare Maria, la ora 7:30 dimineața,

a fost celebrată o Sf. Liturghie în limba croată de către Excelența Sa Nikola Eterović, Arhiepiscop titular de Cibela și de pr. Nikola Lauš, cancelarul Diecezei de Timișoara împreună cu preoții din comunitățile croate (carașovenești). După slujba religioasă pelerinii de etnie croată au înconjurat altarul principal al Bazei, deasupra căruia se află icoana miraculoasă a Sf. Fecioare Maria. Punctul culminant al pelerinajului și al acestei sărbători a fost Sf. Liturghie celebrată în limbile română, maghiară, germană, croată și latină, oficiată de către E.S. Nikola Eterović, Secretarul general al Sinodului Episcopilor, E.S. László Böcskei - episcop de Oradea Mare și E.S. Martin Roos - episcop de Timișoara, festivitate încheiată cu procesiunea Preasfântului Sacrament. Sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului s-a încheiat cu Sfânta Liturghie în limba română, celebrată de părintele paroh Andreas Reinholz.

Mănăstirea Maria Radna, situată în orașul Lipova la circa 30 km de Arad, este principalul loc de pelerinaj al Diecezei Romano-catolice de Timișoara și atrage, în fiecare an, zeci de mii de pelerini din vestul României, din județele Arad, Timiș, Caraș-Severin, Bihor, dar și din Austria, Croația, Serbia și Ungaria.

Anul acesta, la sfânta sărbătoare a participat și ambasadorul Republicii Croația la București, Excelența sa Andrea Gustovic-Ercegovac, care, de altfel, s-a aflat pentru prima dată în acest loc sfânt și care a dorit să fie alături de minoritatea croată din România.

Maria Giurchița

Mons. Nikola Eterović oficiază slujba religioasă

INTERVJU S NADBISKUPOM NIKOLOM ETEROVIĆEM

Na poziv temišovskog biskupa Martina Roosa i karaševskih Hrvata, preuzvišeni Nikola Eterović, naslovni nadbiskup drevne Siscije i glavni tajnik biskupske sinode u Rimu, odlučio je ove godine proslaviti Malu Gospu među Hrvatima u Rumunjskoj.

Monsenior Eterović se već deset godina nalazi u službi glavnog tajnika Biskupske sinode, što je jedna skupština, parlament, sabor biskupa cijeloga svijeta, a na čelu te ustanove je rimski biskup Sveti otac Papa. Surađuje već, a to mu je neizmjerena čast, s trećim Papom. 2004. godine imenovao ga je na ovu službu blaženi Ivan Pavao drugi, zatim usko surađuje s Papom Benediktom XVI za vrijeme čijeg osmogodišnjeg pontifikata. organiziraju čak pet raznih biskupskih sinoda. Već šest mjeseci surađuje s novim Svetim ocem Papom Franjom.

Nadbiskup Eterović je već 7. rujna navečer predvodio misu u marijanskom svetištu Marija Radna iz rumunjskog Banata, najvećem hodočasničkom mjestu karaševskih Hrvata, a 8. rujna je predvodio u istom Svetištu središnje Misno slavlje na latinskom jeziku zajedno s Martinom Roosom, temišovskim biskupom, Laszlo Bocskeiem, biskupom oradijske biskupije i svećenicima porijeklom iz karaševskih sela uz sudjelovanje velikog broja vjernika iz naših mjesta, koji inače tradicionalno hodočaste u Mariju Radnu. Istoga dana navečer preuzvišeni Eterović predvodio je misu u Lupaku, dok je 9. rujna, kada su Jabalčanje slavili kirvaj, nadbiskup predvodio Svećanu misu i u malenoj lijepoj crkvi iz tog idiličnog mjesta. Nakon Svete mise u Jabalču monsenior Eterović nam je rado dao intervju za čitatelje Hrvatske grančice u kojemu, između ostalog, poziva karaševske Hrvate da nastave njegovati hrvatski jezik, narodne običaje i katoličku vjeru koja ih je toliko stotina godina održala i očuvala na ovim prostorima, ali istodobno da uče i rumunjski jezik te budu otvoreni prema svima, a to znači prema većinskom narodu i ostalim nacionalnim manjinama iz Rumunjske.

Monsenior, Vi ste danas po treći put u Rumunjskoj. Recite nam nešto o prijašnjim dvama posjetima našoj državi.

Veoma mi je drago što sam danas služio Svetu misu u Jabalču, to je, kažu, najmanja naša zajednica Hrvata ovdje u Banatu, u Rumunjskoj, ali to je s tim više znakovito jer sam Bog više voli one koji su ponizni, male i njih uzvisuje, pa evo to je također simbolično i znak podrške katoličke crkve prema ovoj zajednici ovdje u hrvatskim selima iz Rumunjske.

Ovo je treći put da sam u Rumunjskoj, prvi put sam bio u jednoj diplomatskoj misiji nakon pada komunizma, kao član tima kojega je

Nadbiskup Eterović predvodi Svetu misu

predvodio tadašnji vatikanski tajnik za odnose s državama i imali smo razgovore između Svete stolice i Rumunjske. Drugi put sam bio 1999. godine s blaženim Ivanom Pavlom drugom, koji je pohodio Bukurešt i sjećam se vrlo dobro kako su ga Rumunji veoma lijepo primili, katolici očito, ali također i pravoslavci i kako su molili i zazivali „unitate, unitate“ kad je Sveti otac imao Svetu misu euharistiju. Evo, sada sam treći put u Rumunjskoj ali u drugom dijelu države, u Banatu, gdje živi zajednica karaševskih Hrvata.

Koliko Vam je otprije bila poznata hrvatska dijaspora iz Rumunjske, posebice zajednica karaševskih Hrvata, i koje čimbenike smatrate važnima za daljnje očuvanje našega identiteta ovdje na rumunjskom prostoru, gdje živimo zaokruženi s govornicima rumunjskog jezika i s vjernicima pravoslavne vjeroispovijesti?

Ja sam tijekom vremena dosta čitao o vama, o Hrvatima u ovim područjima, ali drugačija je stvar doći tu i vidjeti te ljude, razgovarati s njima, upoznati ih i skupa moliti Boga. Tek onda možeš imati jasnu ideju i sliku o našim Hrvatima, koji su tu već puno stoljeća i koji su sačuvali i svoju pripadnost katoličkoj crkvi, i narodnu hrvatsku svijest preko svojih običaja,

svojih govora, svoje kulture i svoje obiteljske tradicije. Smatram da je obiteljski život veoma važan, mislim u tom prenošenju s generacije na generaciju, zato i danas obitelj mora biti u središtu pozornosti i crkve i društva. Ako naše obitelji, ako vaše obitelji ovdje u vašim selima budu zdrave, onda će biti i naša budućnost također zdrava i svjetla. Ali ako obitelji zataje, onda će biti poteškoća u održavanju ove tradicije. Jasno, moderno vrijeme zahtjeva jedan novi način pripadnosti nacionalnoj manjini ovdje u Banatu, u Rumunjskoj, ali to i vi mladi morate otkriti kao bogatstvo, kao izazov. Morate znati, jasno, i rumunjski, vi živite u Rumunjskoj, ali bogatstvo je znati uz rumunjski i hrvatski materinski jezik, a možda i neke druge jezike jer što više jezika znate to više i vrijedite. Ponavljam, veoma je bitno zadržati i svoj materinski, hrvatski jezik u obliku u kojem vi govorite jer se vidi da se možemo lako sporazumijevati, da nema velikih razlika između suvremenoga hrvatskog književnog jezika i ovoga kojega vi govorite. Svi smo mi molili danas na misi Očenaš na našem jeziku, svi smo pjevali iste pjesme, dakle postoji to jedinstvo i to je veoma važno. Evo, nastojte to prenijeti mladim kako bi i oni otkrili da je bogatstvo biti Hrvat.

nastavak na 9. str.

ŠTO JA IMAM S TOBOM???

26-ta je nedjelja kroz godinu. Današnji govor Sv. Luke je historijski i paroličan. Miješa se realizam i karikatura.

Osobe su 'tipovi': bogataš, bogata odjeća, raskošna slavlja, i najviše indiferentnost; siromah, pun rana, na kraju sela... Siromah ima ime: Lazar. Bogataš nema. Radi diskretnosti da ga se u selu ne "sakalja"? U svakom slučaju izriče se veliki kontrast. Stavljene su dvije kategorije ljudi. Kao da su na jednoj strani dobri, na drugoj zli. Nešto tako se nalazi i kad Sv. Marija popijeva Magificat, pa i u Isusovim Blaženstvima. Poziv na razmišljanje.

Pogled iz kuta

Lukin opis nam stvarno izgleda aktualan, kao da govori netko iz današnjih dana. Kao da bogatstvo i raskošnost ruši ljudskost i svodi ljudsko biće samo na potrošača. Čovjek jako osjetljiv, dapače i devijantan (menut) u odnosu na bogatstvo. Bogatstvo odvraća čovjeka od njegove čovječnosti i bližnjih ljudi. Svi pamtimmo kakvi su neki bili tek kad su stigli... I kakvi su danas... Čudno. Čovjeku je potreban brat, prijatelj, dok je on sam još nepoznat... a opet s druge strane, kasnije... voli ne biti o njemu ovisan. "Pa, ne me on pomogao ništa!?"

Valjda zato što nemaju stabiliziran svoj identitet. (Zato se i čine zavjeti siromaštva, čistoće i poslušnosti kod redovnika i svećenika... da se pamti!). Zato se događa da čujemo i čitamo o bijedi ljudi, pa i naših bližnjih, a ostajemo indiferentni! Ne reagiramo! Ni u kojem slučaju nije riječ o milosrđu! nego o našoj svijesti da je i naš bližnji ljudsko biće!!! U cijelome ovome odnosu bogataš – siromah, najveći grijeh se događa u glavi... "što ja imam s tem?"

U Lukinom evanđelju ne kaže se da bogataš ima neku zlu nakanu i pogled na Lazara. Jednostavno, on ga ne vidi... I ovo sljepilo smeta mu da bude spašen, da bude 'pokraj

Isus se nije dao podložiti ni kupiti od bogataša i moćnika. On je došao radi slabih i s njima živo i između njih uskrsnuo. Isus šalje svoje učenike slabima i nemoćnima. Njih ljubi, njih stalno gleda. U stvari... SLABI SMO SVI, pa i oni koji misle da su neka veličina i moć. Samo što neki misle da će svojom moći i bogatstvom 'kupiti' budućnost. Koliko god mi 'stvarali' budućnost, ona nam je ipak dar. "Sto ako još danas zatražim tvoju dušu?"

Najvažnije je probuditi u sebi osobu. Dobro je spomenuti i stav Crkve prema bogatstvu i siromaštvu. Jasan je stav Crkve. Ali u praksi, nažalost, nije tako. Dugo godina Crkva je bila s 'Lazarima', a sada se sve više druži s moćnicima i bogatašima. Istina je da se Crkva, iako se ne

bavi direktno politikom, mora baviti siromasima. To joj je u strukturi... Socijalna angažiranost za siromašne, neradni dan, više djece, sport... je uvijek i politička.

Nažalost, i današnje društvo više je socijalno na razini reklame nego li u stvarnosti. Mnogo puta mogu nas začarati brilijantni naslovi – brilijantne konstitucije, ali ako se ne žive i ne provode u život, mogu postati rafinirani način iskorištavanja drugoga. Zdrava vjera, zdrava pamet!

Dr. theol. Davor Lucacela

PROSLAVA SVETOG GERHARDA ČENADSKOG

Svake godine, 24. rujna, u katoličkoj crkvi u Čenadu, Temišvarska rimokatolička dijeceza slavi Sv. Gerarda.

Mnogima je od nas naselje Čenad iz temišvarske županije poznatije više kao granični prijelaz između Rumunjske i Mađarske nego kao središte prve rimokatoličke dijeceze u Banatu, a još nam je manje poznat sveti Gerhard, kojeg je davne 1030. godine imenovao u dostojanstvo biskupa novoosnovane dijeceze sam utemeljitelj ove biskupije, Sv. Stjepan, prvi kršćanski kralj Mađarske.

Porijeklom iz Venecije, Sveti Gerhard djelovao je petnaest godina u Čenadu, razdoblje u kojemu učvršćuje temelje svoje biskupije, osnivajući župe te izgrađujući crkve i samostane u području između rijeka Mureš, Tise i Dunava. Utemeljio je prvu teološku školu iz današnje Rumunjske i bio je prvi pisac teološko filozofskih djela južno-istočnog kraja našeg kontinenta. Od mnoštva njegovih pisanih djela, nažalost, samo se jedno sačuvalo: „Deliberatio Gerardi Morisena Aecclesiae Episcopi Hymnum Trium Puerorum ad Isingrimum Liberalem“.

Godine 1552. cijeli Banat pada pod tursko ropstvo, pa tako i biskupska rezidencija, zajedno s tvrđavom i gradom Čenad. Za vrijeme turske okupacije, koje traje sve do godine 1716, čenadska je tvrđava porušena, a središte Banata postaje Temišvar. Carskim dekretom iz 1738. biskupska rezidencija iz Čenada premješta se u Temišvar, sačuvajući pritom titulu „Čenadske dijeceze“.

Godine 1918-1919, na-

nastavak s 3 str.

Da li ste si za vrijeme boravka uspjeli stvoriti jednu sliku o karaševskim Hrvatima, kakav su Vam dojam ostavili naši ljudi?

Koliko sam otprije čuo, a to mi je uvijek bilo drago čuti, karaševski Hrvati su marljivi, poštteni, radišni i pobožni ljudi, dobri katolici. Meni je uvijek drago čuti kad drugi govore o članovima moga naroda, osobito o nacionalnoj manjini u bilo kojoj zemlji. Kratkotrajni boravak ovdje upravo mi je potvrdio istinitost tih tvrdnji.

Da li imate, Preuzvišeni, neku

kon prvog svjetskog rata te kao posljedica Versailles-Trianonskog sporazuma, stara Čenadska dijeceza, koja je sve do tada obuhvaćala cijelu površinu povijesnog Banata i Aradsku županiju, biva na tri podjeljena. Najmanji dio sa 32 župe i središtem u Szegedu pripao je Mađarskoj, srednji dio sa 64 župa i centrom u Zrenjaninu pripao je Jugoslaviji, dok je najveći dio biskupije sa 162 župa, zajedno s Čenadom i biskupskim sjedištem iz Temišvara pripao Kraljevini Rumunjske.

Temišvarska rimsko-katolička dijeceza jedina je koja slavi Sv. Stjepana i Sv. Gerharda. Ovaj zadnji slavi se 24. rujna, na danu kada je prije skoro tisuću godina bio s okrutnošću pogubljen. Ovoga dana vjernici više vjeroispovjesti kreću u hodočašće u katoličku crkvu u Čenad, gdje su sahranjene zemaljske ostatke ovoga sveca.

Ove godine Svetu misu u rimokatoličkoj župnoj crkvi iz Čenada

predvodio je temišvarski biskup Martin Roos, u koncelecijaciji biskupa iz Zrenjanina, biskupa iz Szegeda i mnoštva svećenika, među kojima i vlč. Đurđa Katića (karaševskog župnika) i Marijana Tjinkula (lupačkog župnika), uz sudjelovanje velikog broja vjernika iz Temišvarske biskupije ali i iz Segedsko-čenadske biskupije.

„Sveti Gerhard bio je prvi biskup koji je ovdje došao propovijedati Sveto evanđelje Kristovo i koji je umro za našu kršćansku vjeru postavši mučenik. Zato se svake godine okupljamo ovdje proslaviti zaštitnika naše biskupije, da ga zamolimo da nas očuva ovdje u Banatu, da sačuva naši hotari te da moli za nas dragoga Boga kako bi i mi mogli nadalje svjedočiti našu vjeru“, rekao je za čitatelje naše novine velečasni Milan Sima, jedan od mnogobrojnih svećenika koji su koncelebrirali Svetu misu u Čenadu.

Daniel Lucacela

poruku za naše ljude, za karaševske Hrvate, nešto što im biste posebno prenijeli?

Neka budu ponosni na njihovu katoličku, crkvenu i narodnu tradiciju. Veliko je bogatstvo i velika je Božja milost toliko stoljeća očuvati svoj nacionalni i vjerski identitet ovdje u Banatu, gdje vi živite, gdje ste vi doma, u vašoj domovini. Također, nastojte to obogaćivati, sačuvavši sve ono što je dobro u toj tradiciji s novim tekovinama suvremenoga svijeta. Ali ne treba biti kao list na vjetru, da nas zavode mode, razne ideologije i druge slične stvari. Moramo biti

svjesni i ponosni na ono što su nam naši preci ostavili, a to je živa vjera u Boga, pripadnost katoličkoj crkvi. Svi mi moramo biti živo kamenje na Isusu Kristu, koji je temelj crkve svih kršćana. Osobito vi, kao članovi katoličke crkve, ostanite usko povezani s rimskim biskupom Svetim ocem Papom, preko vaših svećenika, preko vašeg biskupa, preko svih ljudi koji su ugrađeni u tu veliku zajednicu, u tu veliku obitelj s milijardom i 200 milijuna vjernika, a to je katolička crkva.

Božji blagoslov svim čitateljima vaše novine!

Ivan Dobra

O AMINTIRE FRUMOASĂ

Se întâmpla cu mulți ani în urmă, pe Clisura Dunării, în apropiere de comuna Berzasca, unde avusesem parte de o partidă de pescuit la crap în stil profesionist, grație noului meu coleg de breaslă, un anume Dan.

Pe acesta l-am cunoscut prin intermediul consilierului local Gheorghe Curiac, cunoscut prin împrejurimi sub porecla de „Giusi”, acesta făcându-ne cunoștință pe terasa unui restaurant din centrul comunei Carașova.

Dan era pescar profesionist la crap, și când menționez profesionist mă refer mai ales la arsenalul de pescuit, el deținând ustensile de pescuit profesionale marca Shimano, special destinate pescuitului la crap. Ca între pescari și după câteva halbe de bere ne-am împrietenit destul de repede și am stabilit cu acel prilej prima ieșire pe Dunăre, deși, precaut din fire, îi explicasem noului meu prieten că nu prea aveam cunoștințe despre acest pește, eu preferând pescuitul la răpitori precum șalăul, știuca, avatul și mai rar somnul.

Dan era foarte priceput în domeniul construcțiilor, lucra la o casă la noi în comună și era venit temporar la Carașova, numai pe timp de vară. Avea o lucrare de terminat și cum dânsul era șeful șantierului își putea lua liber în orice zi a săptămânii. Prin urmare, am decis de comun acord să mergem în cursul săptămânii, pentru a evita îmbulzeala pe care o produc la sfârșit de săptămână pantofarii veniți de la oraș cu mici, bere și manele. Zis și făcut. Într-o zi de miercuri, în jurul prânzului, în luna lui cupitor, l-am luat pe noul meu prieten cu mașina, cu tot cu mormanul lui de bagaje, care-ți creau impresia că pleca la pescuit pe Lacul Sărulești, la Cupa Mondială de Crap. Bine că eram numai noi doi în mașină, mi-am zis eu, fiindcă portbagajul era deja plin, iar în oraș trebuia să cumpărăm și de ale gurii pentru escapada noastră la pescuit. În alimentară, noul meu coleg a ținut morțiș ca dânsul să achite nota de plată, menționând că eu mi-s cu mașina, uzura mașinii, benzina, etc. Pe deasupra, înainte de a pleca la drum, Dan a insistat să intrăm și în magazinul filialei AJVPS pentru a cumpăra o nadă cu aromă de căpșuni și viermi de carne, aceasta fiind soluția de rezervă pentru caras, în cazul vreunui eșec la crap.

În drum spre Dunăre, noul meu prieten a început deja cu deschiderea berilor, invocând motivul că se vor în-

călzi până la destinație și acolo nu mai aveam cu ce să le răcim, căldura fiind prea mare. Cu toate că am avut timp suficient, trebuia să parcurgem o distanță de aproximativ 140 km până la locul de pescuit, eu mă limitasem la o singură sticlă de bere, însă dânsul cred că a ajuns cu numărul până pe la cinci.

Am ajuns în jurul orei 17 când soarele încă strălucea puternic pe cer, vremea era așadar frumoasă, fără vânt. De alegerea locului s-a ocupat Dan, deși eu aveam ceva îndoieli, deoarece dânsul era de prin partea Moldovei. A găsit un loc cu apă lină și adâncă, numai bun pentru sălășluirea crapului. Eu mi-am montat „clasică” de 3 metri, echipată exclusiv pentru pescuitul la Dunăre în căutarea șalăului și am decis să-mi încerc norocul pentru început cu un shad (peștișor din silicon) de 8cm. În tot acest timp noul meu coleg și-a lansat cele patru lansete cu patru monturi diferite, cum numai în revistele de specialitate am putut vedea până atunci. După aceea s-a ocupat și cu adunarea lemnului pentru cină și condimentarea cefei de porc, cu care urma să ne delectăm în aceeași seară. Din când în când, Dan mai umplea și paharele cu whisky Jack Daniels, menționând că domnul „Jack” îl însoțește de fiecare dată la ieșirile de pescuit pe Dunăre. Ne-am luat cu vorba și, cum tot goleam paharele, vremea a trecut repede. Am gătit și ceafa de porc, o delicatasă pe malul Dunării, ne-am întrecut cu povești pescărești care mai de care, până la lăsarea întinericului, însă la lansetele cu montura la crap, nici un atac. Eu am mai explorat malul fluviului în sus și în jos, timp în care prinsesem câțiva

avați, exemplare foarte frumoase de aproape 1 kg, și doi șalăi, pe care i-am eliberat imediat din cauza dimensiunilor prea mici. Am mai așteptat până pe la miezul nopții vreun răspuns din partea crapilor însă toate acestea în zadar, după care ne-am culcat, eu în mașină, iar Dan într-un sac de dormit, la marginea focului.

Dimineața ne-am trezit devreme, deoarece Dan trebuia să ajungă după - masă la lucru. Ne-am adunat ustensilele și dezamăgiți, el mai mult, că nu am prins nici un crap, am decis de comun acord să trecem la planul B. Am găsit în drum spre casă un viaduct cu o baltă mare, unde am oprit pentru a ne încerca norocul la caras. Am momit locul cu nadă cu aromă de căpșuni amestecată cu măr în care am introdus viermi de carne și am așteptat aproximativ o oră, timp în care ne-am montat fiecare o lansetă cu o linie fină și cârlige mici cu plută. Am luat micul dejun și încetul cu încetul a început recitalul la caras și roșioară (pești excepționali pentru saramura în sos tomat sau ulei de floarea soarelui, ce rivalizează de departe cu produsele conservate din comerț). După vreo două ore de pescuit la pește mărunț am adunat vreo 10 kg, iar când să împărțim peștele, Dan mi-a zis că el nu are nevoie de pește deoarece nu prea are unde să-l țină, stând cu chiria la noi în comună, astfel că mi-a lăsat mie întreaga captură.

M-am ales, așadar, cu un nou prieten pe care sper că-l voi mai întâlni în decursul timpului fiindcă, la puțin timp după incursiunea noastră pe Dunăre, Dan a plecat instantaneu din sat și nu mai ținem legătura. Oricum, cu această ocazie îi urez mult noroc în viață, sănătate, virtute și fir întins!

Petru Miloș

SEMINAR U TG. MUREȘU

Kulturna zaklada „Dr. Bernády György” je 16. rujna u Târgu Mureșu organizirala seminar s temom „Europska građanska inicijativa za zaštitu nacionalnih manjina”.

Na seminaru su sudjelovale organizacije 11 etničkih manjina od sveukupnih 19 zastupljenih u Rumunjskome parlamentu. Ovaj seminar dio je velikog europskog projekta „Europska građanska inicijativa” čiji su inicijatori Federalna unija europskih narodnosti (FUEN), Demokratski Savez Mađara u Rumunjskoj (UDMR) te Narodna stranka Autonomne regije Južni Tirol iz Italije.

Europska građanska inicijativa je mehanizam izravne demokracije kreiran Lisabonskim ugovorom koji je stupio na snagu 2. travnja 2012. godine. Ovaj mehanizam omogućava da se jedan milijun građana iz najmanje jedne četvrtine zemalja-članica Europske Unije može udružiti i pozvati Europsku komisiju da predloži zakon u okviru svojih kompetencija na nivou Europske Unije. Uvodeći Europsku građansku inicijativu, EU nastoji da proces donošenja zakona približi građanima i učini ga transparentnijim.

Predsjednik FUEN-a, Hans Heinrich Hansen izjavio je na otvorenju ovogodišnjeg seminara da razgovori o sadašnjosti i budućnosti Europe pod znakom su financijske krize, koja se ogledava i u trenutnom stanju nacionalnih manjina. Po njegovim riječima, u nekim državnim članicama Europske Unije čak je više od polovice nezaposlenih iz redova mladih, dok predstavnici etničkih manjina i u ekonomskom pogledu žive na periferijskim zonama društva. „Nikada, od pada željezne zavjese, nacionalne manjine nisu se suočile sličnom situacijom; nalazimo se kao stranci u svojim državama, u uvjetima u kojima je retorika nacionalne države postaje sve jača. Potrebna nam je vaša pomoć, svih stranaka, da vrednote raznolikosti, multikulturalnosti budu očuvane i ne budu samljene u europskim statistikama” – rekao je Hans Heinrich Hansen sudionici seminara.

Federalna unija europskih narodnosti bila je osnovana 1942. u Parizu s ciljem da zastupa interese europskih manjina na regionalnoj, nacionalnoj i posebice na europskoj razini, imajući pod svom okrilju 90 organizacija iz 32 europskih zemalja. Ona radi zajedno s Europskom unijom, Vijećem Europe i Ujedinjenim narodima te predstavlja glas manjina u međunarodnim organizacijama, posebno u Europskoj uniji i Vijeću Europe, kao i u Ujedinjenim narodima i OSCE-u.

U svom je govoru Predsjednik Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, profesor Milja Radan, istaknuo nekoliko od potreba i poteškoća s kojima se susreće naša malobrojna zajednica: „ZHR je više puta upozorilo Europsku Uniju, o problemima s kojima se naša zajednica suočavala. Riječ je o nekakvoj vrsti ekonomske diskriminacije. Govorio sam o jednom županijskom putu kojeg već dvadeset godina Županija neće popraviti, unatoč tome da je ovaj put ekonomski veoma važan jednoj općini gdje žive Hrvati u Banatu. Danas je taj put preuzela Karaševska općina, na temelju važeće rumunjske legislacije, ali ga nas sada vlasti spriječavaju popraviti.

Više smo puta upozoravali i o izbornoj zloporabi političkih stranaka nad etničkim manjinama za vrijeme izborne kampanje. Mi imamo krhku snagu u odnosu na njih. Nedozvoljeno je, po mojem mišljenju, da se jedan prefekt popne na greder i da simulira popravak jedne ceste samo kako bi izborio jednog načelnika u našoj općini. Nedopušteno je da jedan šef županije dođe u jednu manjinsku zajednicu i da glasno tvrdi ako on ima u toj zajednici većinu, da obećava i da obećano ne

ispuni. Svakako da je jedan dio ljudi podlegao tim obećanjima te se na kraju razočaralo.

Stoga, mi bismo željeli putem ove strukture na razini Europske Unije spriječiti takve pojave. Ne smijemo dopustiti da onaj veći proguta onog manjeg, jer onda više nema zaštite.

Tražili smo dosta stvari, među kojima i usvajanje i ozakonjenje dvojezične nastave, radi toga što je svim manjinama potrebna ovakva vrsta nastave, posebice onima brojčano siromašnijim. Mi nemamo mogućnost zapošljavanja gimnazijske maturante koji su učili jedino na hrvatskom jeziku, dok škole s dvojezičnom nastavom omogućavaju svojim učenicima bržu integraciju u rumunjske strukture. Bili smo spriječeni u tom našem pothvatu. Šteta! Možda s vremenom ćemo svi mi shvatiti da je dvojezična nastava ipak potrebna svim manjinama.

Od velike je važnosti osnivanje jedne zaštitničke mreže manjine koja će djelovati u svim vitalnim njezinim problemima.”

Daniel Lucacela

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Rešice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

CRUCEA ROȘIE

În data de 1 iunie a avut loc la Reșița întâlnirea reprezentanților filialelor de Cruce Roșie Reșița (România), Bitola (Macedonia), Gabrovo (Bulgaria) și Vrnjača Banja (Serbia).

Cu ocazia acestei întâlniri, filiala Caraș-Severin a Societații Naționale de Cruce Roșie și filiala Vrnjača Banja a Crucii Roșii din Serbia au semnat un parteneriat extrem de util din punct de vedere al schimbului de experiență.

În timpul vizitei, delegaților din cele trei țări le-a fost lansată și invitația primarului comunei Carașova de a vizita localitatea noastră, unde de altfel există o subfilială în cadrul primăriei, invitație care a și fost onorată.

Astfel, în scurta vizită la Carașova oaspeții au vizitat sediul primăriei, Biserica Romano-Catolică "Înălțarea la Cer a Maicii Domnului" și Sediul Uniunii Croaților din România. În Amfiteatrul UCR-ului invitaților le-au fost prezentate tradițiile carașovenești, după care a fost organizată o masă festivă. Au avut loc discuții despre o viitoare colaborare în scopul schimbului de experiență între voluntari și mici proiecte transfrontaliere pe măsuri de prim ajutor.

Totodată, în cadrul mesei festive s-a lansat invitația din partea secretarului Crucii Roșii din Plandiște (Serbia) și Gabrovo (Bulgaria) și s-a hotărât ca un grup de voluntari de la noi să se deplaseze în aceste localități pentru un schimb de experiență și cunoașterea voluntarilor de acolo. Invitația a fost onorată prin deplasarea, în data de 22

iunie, la Plandiște, a unui grup de 9 persoane, dintre care 5 din Carașova, 4 din Reșița, deplasare ce s-a dovedit a fi foarte benefică pentru ambele filiale de Cruce Roșie. De menționat faptul că transportul a fost asigurat de UCR, prin bunăvoința președintelui organizației.

Ajunși în Serbia, am fost primiți în sediul filialei din Plandiște, după care am fost conduși să vizităm sediul dedicat voluntarilor din Gaj, sediu aflat în plin proces de extindere, urmând ca pe viitor să găzduiască tabere internaționale ale voluntarilor de Cruce Roșie. Gazdele ne-au vorbit despre unele dintre activitățile de bază în care sunt implicați, cum ar fi donarea voluntară de sânge, măsurile de prim ajutor în cazul accidentelor, grija pentru persoanele în vârstă, lupta împotriva traficului de ființe umane, implementa-

rea acestui lucru tinerilor încă din grădiniță prin tot felul de jocuri educative menite să-i educe în acest scop.

După o scurtă plimbare prin minunatul parc din jurul sediului, vizita noastră se încheie cu promisiunea, din ambele părți, de a ne revedea cât de curând și de a păstra legătura, astfel încât prin acțiunile noastre să putem alina suferința semenilor noștri.

În intervalul 27 iunie – 1 iulie, în Bulgaria s-a organizat o tabără internațională la care au participat voluntari din România, Serbia, Macedonia, și Turcia. Cu acest prilej au fost desfășurate activități din toate domeniile specifice Crucii Roșii.

Maria Giurchița

„CROAȚII DIN ROMÂNIA IERI ȘI AZI”

In perioada cuprinsă între 2 iulie și 1 octombrie Sala „Laolaltă” din cadrul Muzeului Țăranului Român găzduiește expoziția destinată comunității croate. Vernisajul a fost realizat de Uniunea Croaților din România.

Sala face parte din expunerea permanentă a muzeului, fiind destinată prezentării realității istorice a conlocuirii și conviețuirii românilor cu numeroase alte etnii.

Expoziția prezintă în imagini o retrospectivă în timp a comunității croate de unde se inspiră și titlul „Croații din România ieri și azi”. Vizitatorii pot admira costumele tradiționale carașovenești, meșteșugurile practice de aceștia, uneltele de uz casnic, obiceiurile și tradițiile cele mai importante.

Un loc de seamă al expoziției

il constituie nunta specifică croaților care este prezentată, pornind de la costumele de nuntă, cortul (locul unde se adună mesenii) și apoi hora din fața bisericii, unde toți locuitorii comunei pot participa la bucuria nuntașilor.

Un alt obiectiv al vernisajului este prezentarea celor mai importante aspecte din viața spirituală a croaților – biserica și credința acestora moștenită și păstrată cu evlavie din generație în generație.

Astfel, în încheiere, putem afirma cu mândrie și încredere că Uniunea Croaților din

România, prin intermediul acestei expoziții a reușit să trezească admirația, curiozitatea și interesul majorității asupra minorității croate.

Liubomir Radan

LAȚA ZVANA ŠKOLA

U ponedjeljak 16. rujna diljem je zemlje započela nova školska godina. Početak je uvijek isti, za one najmlađe prvi dani škole, cvijeće za nastavnice, upoznavanje novih učitelja ili profesora, novih kolega. Sve je puno veselja, optimizma kao i svaki početak. A tako i treba biti.

Ministar znanosti i obrazovanja učenicima je poželio sretan prvi dan škole i upsješnu školsku godinu, kao što i priliči čovjeku koji je na čelu „velike lađe” zvane obrazovanje ili „škola”. Slikovito govoreći, neki tom lađom stignu do cilja i po završetku obrazovanja rade poslove koje su oduvijek željeli, neki iz te lađe iskoče prije pristanika, znači prije završetka srednjeg obrazovanja, a neki nažalost (iz skromnih obitelji, što možemo vidjeti i na televiziji) nikad na tu lađu ne stignu. Hvala Bogu, u našim krajevima to nije slučaj, jer koliko-toliko, manje više sve obitelji svojoj djeci mogu priuštiti bar neko srednje obrazovanje, a često i više od toga.

Znači, nema razloga da se ne prisjetimo stare dobre uzrečice: Od kolijevke pa do groba, najljepše je đачko doba. To je i doba bezbriznosti, o učenicima se brinu roditelji, bake, djedovi, učitelji, profesori, vjeroučitelji, župnici i svi ostali. Tada se sklapaju i prva prijateljstva, tada pomalo razmišljaju i o onome što bi mogli postati u životu. A na njima, na učenicima, je samo da uče. Eh, taj glagol UČITI!

Učiti je za nekoga lako, za nekoga muka. Kako god bilo, svi su dužni ukrcati se u lađu zvanu škola, i s obale djetinjstva doploviti do obale zvane matura (bacalaureat). Na toj se je obali zvanoj matura (bacalaureat) puno mladih spotaknulo i nikako dalje.

Mature prošlih godina bile su veliki šokovi za sve koji nisu uspjeli položiti taj važan ispit. Tjednima se raspravljalo na televiziji, u novinama, u gradovima i selima o tome kako je katastrofalno to što se dogodilo, odnosno kako je školstvo u krizi, pa o uvođenju nadzornih kamera, pa teški testovi itd. Zapravo, to je samo ukazalo na stvarno stanje i realnu razinu znanja učenika koji završavanju srednju školu. I svi su se ponadali da će se izvući

Osnovna Škola broj 2 iz Karaševa - slika iz arhive

pouke i da će se ove godine stvari vratiti donekle u normalu pa će razina prolaznosti biti veća, odnosno da će učenici više učiti i postići one ocjene koje će im omogućiti prolaznost na maturi.

Nažalost, i ove se je godine povijest ponovila pa smo upravo bili svjedocima još jedne katastrofalne mature, žalosne istine o neznanju. Sudeći i prema vrlo lošim rezultatima maturanata srednjoškolaca Dvojezične gimnazije u Karaševu, ne možemo se čak ni ljutiti već biti žalosni i zabrinuti. Slabi rezultati na ispitu podjednako pogađaju i zabrinjavaju i učenike, i profesore, i same obitelji učenika.

Kako je moguće da u jesenkom roku maturu položi samo jedan maturant? Da li je krivac samo školski sustav ili je očit manjak volje za učenjem? Zapravo pitamo se koje su trajna znanja s kojima učenici izlaze iz školskih klupa? Sigurno je da bi svi trebali znati određenu razinu matematike, svladati bar jedan svjetski jezik i dobro se pismeno i usmeno izražavati na materinskom (u našem slučaju na hrvatskom) ali i rumunjskom jeziku. No ako pogledamo na vrlo loše rezultate, očito je da veliki broj maturanata nema čak ni tu, barem prolaznu, razinu znanja.

S druge strane, kako to da oni koji se odluče otići u Ričicu u srednje škole, manje više svi uspješno polože maturu, s vrlo dobrim rezultatima, a oni

koji ostaju u našoj gimnaziji stoje vrlo loše s prolazom?

Iako smo relativno mala sredina dosta je mladih iz naših mjesta završilo fakultete, postdiplomske studije pa čak i doktorske studije. Imamo liječnike, inženjere, glazbenike, profesore, ekonomiste, pravnike, teologe itd. I ponosni smo što sve više mladih ljudi ima visoku razinu obrazovanja.

Očito je da su oni puno više učili i uložili puno više truda. Istina, žalosna, je i to da se je godinama lako prolazilo (da ne kažemo kupovalo prolaz na maturi), da bi se onda veliki broj upisivao na fakultete uz plaćanje, čisto radi imidža. Pokazalo se da s tim skoro pa ništa se nije uspjelo postići. I tako se opet pokazalo da nema prolaza bez mukotrpnog učenja. Na sreću, opet počinje biti vrlo jasno da se znanja i prolazi na ispitima ne mogu kupiti novcem, autom ili nečim drugim.

Mislim da bi na početku ove školske godine svi trebali biti svjesni da školska godina nije neko nužno zlo, već proces koji učenike, mlade ljude priprema za život, za buduće zanimanje. Svjesni toga trebaju biti i učitelji, i profesori koji imaju veliku odgovornost, jer budućnost ove zemlje sjedi u njihovim klupama. A svjesni trebaju biti i roditelji, koji moraju svojoj djeci pomoći u učenju i ponavljati im koliko je obrazovanje bitno.

Maria Lațchici